

VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB

Bozsik Péter: Vadak voltunk

„A költő rímet lop és köhög.” (F. O.)
Fenyvesi Ottónak

vadak voltunk és bombasztikus hidak
pinaszórszál és anyáink szilvakevárja
szerettünk volna lenni
lapostetűk egy-egy avangárd költőné
szeméremszőrzetén
örök sört vedelni éktelen pohárból
megváltani
malevics fekete négyzetét
ehelyett vidéki lapok
szerkesztették életünk
spiclik és rendőrök kísérettek
dohányos köhögésünk
újvidéken szabadkán zentán
szegeden és budapesten
fehér hajunk
szomorúan lobog
a weissbrunni szürkületben
termelődik a sötétség
kassák kopottas fekete kabátjában
bolyongunk a lidérces népligetben
sivár hajnali buszra várva
akár a múlt századi kísértetek
cholnoky viktor elbeszéléseiben

Aczél Géza: (szino)líra

címszó egy torzósztárból

alkot

nézegetem a kis silány politikát amint dülöngélget jobbra-balra
valahogy most hiányzik belőle a formátumok teremtő hatalma
nem a panamáknak mindent behálózó világa hisz piramisoktól az asszuáni gátig
bűnök nélkül nem jött még világra maradandó látvány a teremtésnek
ethosza búzlik mikor naiv gyerekként messzi vidékről pestre érve
tág szemmel értél az úttörő vasúttal a hűvös völgyi rétre
vagy később már némi szakértelemmel bámultad a körüti palotákat
tudtad a csendesen kívül itt még valami más van mikor egy kor alkot és
közben lenyűgöz az érdek mögötti főség ami évszázadokra
itt marad utcanevék szobrok esendő cserélgetése helyett
egy absztrahálódva teremtő erős akarat gomblyukba tűzve
eiffel ihlette vagy clark virággal megejtő büszkeséggel hogy
a nemzeti öröm együtt szárnyal a magát hasznosnak vélt tudattal
s ha el is száll olykor fejed fölül az angyal rutinosan morgolódsz
amikor despotikusnak hiszed a világot ha van még elegendő időd
eme bűvös falanszternek sugárzását kívárod a maradandó díszletek
között mikor már a kevés remény is elköltözött az időhöz kötött
szoltárokbá illőn illúziótlanul

A ROVATOT SZERKESZTI: KIRSCHNER PÉTER

BETEKINTÉS

Holló Szilvia Andrea

Alighogy kölcsönkapom, máris gondot okoz. Vas-kos, zsebre vágni lehetetlen, még méretes táskámba is épphogy beszuszakolom. Felfedező sétára biztosan nem viszem magammal, majd otthon böngészem. Milyen kár, mert a kötet amúgy remek útitárs lehetne városi turistáskodásaimhoz. De valamiért, a művészi fotókat vétek lenne tenyérnyi zsebkönyvbe zsugorítani. Egy híján száz épület lépcsőházának titkát tárja fel Székely Péter enteriőrfo-

tós és Somlai Tibor belsőépítész szemgyönyörködtető összeállítás. A fotós nyakába vette a várost, hogy kitarító munkával, akár furfanggal is, de bejusson több száz házba, s ezer meg ezer fotót készítsen, amelyekből aztán a belsőépítész kiválogatta az építészeti, várostörténeti szempontból különlegeseket, legyenek azok elegáns belsők vagy kopott, ügyetlenül toldozott-foltozott terek. A válogatás szubjektív, a kötet szerkezete pedig végtelenül egyszerű: a házak a címük ábécé rendjében követik egymást, külön a pestiek és a budaiak. Mindenkinek van kedvenc lépcsőháza, jegyzi meg előszavában Török András. Vagy azért, mert már maga a látványa is impozáns – mint a Kossuth Lajos tér 13. alatti ház luxushotel idéző eleganciájáé –, vagy azért, mert bár szerény küllemű, de mindennapjaink része.

Élvezettel lapozgatom a 287 oldalas kötetet, mely egyszerű látványos album és precíz adattár. A leírások mindig egy, esetleg két aprócska, az épület főhomlokzatát mutató archív képpel kezdődnek. A lépcsőház bemutatásához Somlai Tibor házanként általában négy-hat fotót válogatott, bár van, ahol csak egy-két képnek jutott hely, vagy épp ellenkezőleg, tíznél is többnek. Néhol a mai állapotokat összehasonlíthatjuk az eredetivel régi felvételek segítségével, sajnos a konklúzió a legtöbbször az, hogy „igényes volt – sekélyes lett”. Olykor a lépcsők elől a vesztibül, a nemes anyagok, a szokatlan díszítés vagy forma elorozza a főszerepet (mint az Árkád bazárban), máshol a részletfotók kiemelik a kivitelezés kifinomultságát, még akkor is, ha ma már csorba a pihenőpad, a fali óra rég megállt, a falikút kiszáradt, a kandalló kihűlt, a dombormű hiányos. A felismerhetetlenné sötétedett lépcsőházi Lotz-képet nekem is féltő szeretettel mutatták meg a Vámház körút 15. szám alatti Ybl-ház lakói. S a városiakoknak ez a büszkesége járja át a Somlai-Székely szerzőpáros varázslatos képekkel illusztrált könyvét.

A tömör, feszes szövegekben mindig jut pár mondat az építészeknek és a megbízóknak (a budai építési vállalkozó, Detoma Alfonz és családja szövevényes históriáját maga a

szerző göngyölytette fel a tudós módszerességével), az építészeti különlegességeknek. A bérpaloták monumentális, reprezentatív, néha már-már teatrális lépcsőházai státuszszimbólumok, amelyek szavak nélkül is kifejezhetők az építető-tulajdonos társadalmi pozícióját, például azzal, hogy a háziúr lakrészéhez külön díszlépcsőház vezetett (lásd az Andrássy út 4-et, vagy a kötetben nem szereplő Szabadság tér 14. számú házat).

Köszönet illeti Somlai Tibort a díszítőművészek említéséért (Róth Miksa vagy Lotz Károly mellett M. Szirmai Ilona és Kovács Zsuzsa is megérdemli az utókor főhajtását), a kritikai észrevételekért (elszomorító, hogy az IKV korszakban az eredeti, míves anyagokat karbantartás, felújítás helyett a „praktikum” jegyében lecserezték, a piros kókuszszőnyeg helyére így került pévécé burkolat).

A Corvina Kiadó gondozásában 2014-ben megjelent kötet végén mini lexikon segít az építészeti szakkifejezések értelmezésében (kevesen tudják, mi a kannelúra, vagy hogyan készül a stokkolás), valamint találunk névmutatót és angol nyelvű összefoglalót is.

Sajnos, ez a gondosan összeállított kötet sem hibátlan, a hátsó borítón ugyanis nem az Arany János utca 7., hanem a Corvin tér 11. előcsarnoka látható. Bosszantó apróság, de így legalább az előlapon Pest köszönti, a hátoldalon Buda búcsúztatja az olvasót. ●

Somlai Tibor – Székely Péter: Fent és lent / Pest-budai lépcsőházak 1835–1945, Corvina kiadó, 2014. karton borító, ragasztott kötés.

Kiadói ár 9900,-Ft

A LA CARTE

Csikós Attila fotókiállítása

*Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum,
2015. augusztus 28. – október 4.*

Csikós Attila: Badacsonyi Sátántangó

Csikós Attila író fotográfái, amint kispórái is, a mindennapok hol költői, hol már-már dokumentarista módon rögzített életeményeit tárják eléink.

„A fénykép csak egy lehetőség, egyetlen lehetséges sűrűségét mutatja meg anyag és szellem együttállásának. Konzisztens az idő állapotával.”

(Csikós Attila: Reggelle kinyúlunk – részlet)

Bővebb információ:
www.mkvm.hu ●

KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ

TÁBORI – SZÉKELY ÚJRASZEDVE

Tudáspolc Kiadó

Székely Vladimír villamosmérnök. A Műegyetem emeritus professzora és tagja a Magyar Tudományos Akadémiának. Ebből már világosan láthatja minden könyvhajhász, hogy nevezett kiválóság nem azonos azzal a Székely Vladimírral, aki kerekén féltucat budapesti könyvet írt Tábory Kornéllal közösen 1908–1909-ben a város bűneiről, s erkölcséről. Ez utóbbi Székely Vladimír ezekben az években – és egyébként húsz esztendőn át – vezette a rendőri sajtóirodát, szövívőként ápolta a sajtókapcsolatokat, s üzletársi minőségében Táboryval együtt adott ki hat társszerzős művet félvilági és alvilági fővárosunk viselt dolgairol.

A két Székely Vladimírt le származotti viszony köti egymáshoz. A professor úr unokája az egykori rendőrfogalmazónak.

Kortársunk, Székely Vladimír szervezőmunkát is anyagi áldozatot nem kímélve, összefogva nagyapja két dédunokájával, Székely Borbálával és Veronikával arra az elhatározásra jutott, hogy jeles felmenőjének könyves munkássága ma is aktuális lévén – legalábbis a témakör iránti polgári érdeklődés szintjén – újra megjelenteti ezeket a műveket. Mint elárulja, Tábory Kornél újbóli nyilvánossága megteremtésének szándékával is.

És meg is tette. Az eredetnél igényesebb – keménykötéses, cérnafűzött – kivitelben, újrasedve (!) jönnek ki tavaly óta a könyvpiacra az újrasedve Tábory–Székely kötetek.

A Tudáspolc Kiadó vállalta a nyomtatás-kivitelezés kockázatát. Elszántságukat dicséri, hogy kézbe vehetjük újra immár A bűnös Budapest, A tolvajnép titkai (Tolvaj szótárral!) és Az erkölcsstelen Budapest című köteteket. Hátra vannak még a Nyomorultak, gazemberek, a Bűnös nők s a Vasúti tolvajok címűek.

Nem ismerünk a magyar könyv történetében hasonló vállalkozást.

Ára: 2590,-Ft példányonként

Megvásárolható az Anima, a Lira és a Libri boltjaiban.